

Od mikrofonu k posluchačům

Z osmi desetiletí českého rozhlasu

Český rozhlas
Praha 2003

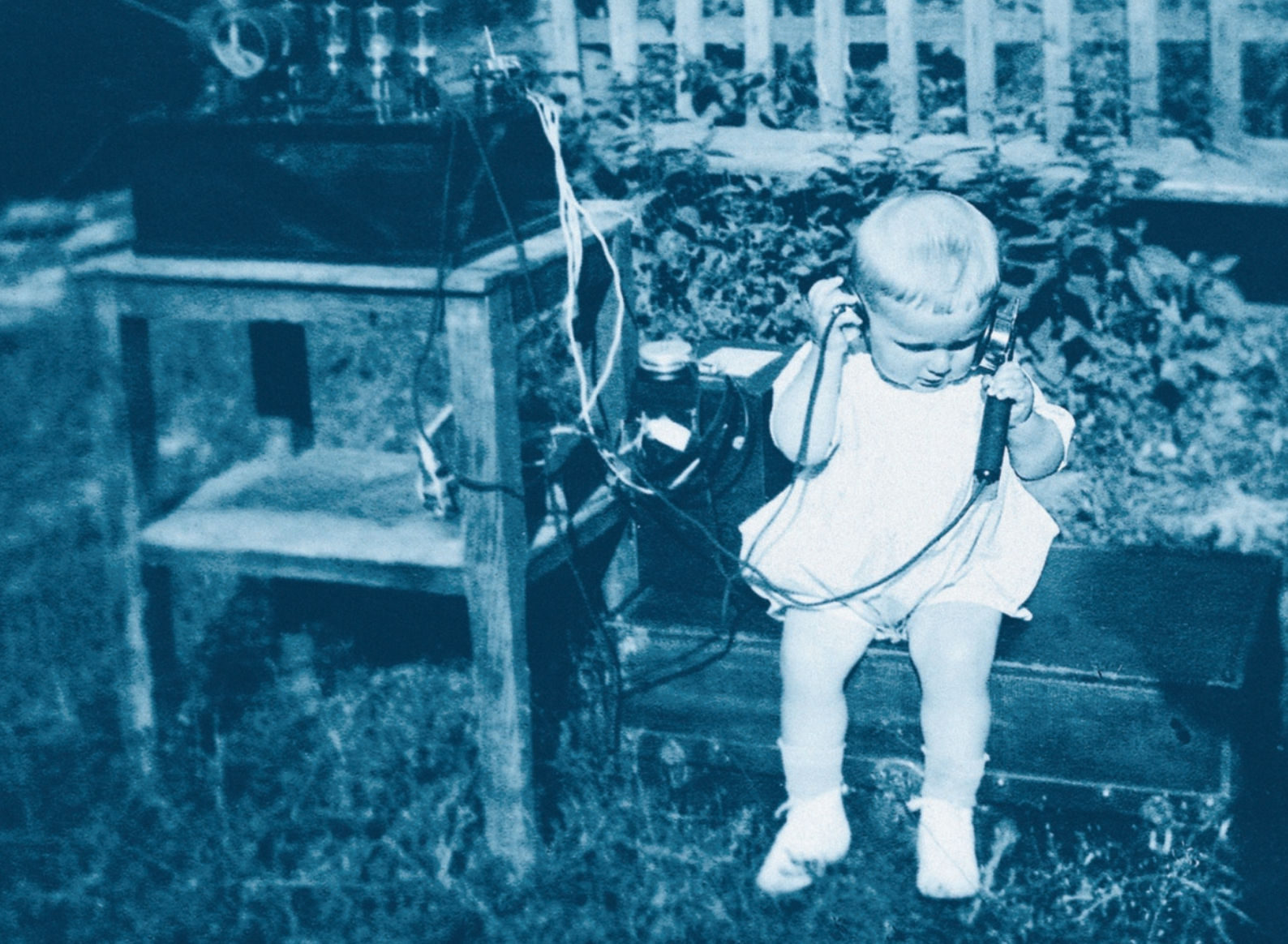
Osmdesát let v životě člověka bývá považováno za věk požehnaný. Život instituce, která se věnuje šíření informací, poznání, kultury, zábavy a dalších hodnot pomocí rozhlasových vln, se však řídí jinými zákonitostmi. Rozhlasová osmdesátka je výročí, které – budeme-li se řídit stejným průměrem – zastihuje toto médium ve věku zralosti. Znakem dospělosti je mimo jiné i schopnost ohlédnout se a věcně, pravdivě a bez emocí zhodnotit vlastní minulost.

Publikace, kterou držíte v ruce, vážení čtenáři, ale také vážení posluchači, není rozhodně prvním pokusem o rozhlasové ohlédnutí. Je však nesporně prvním skutečně „dospělým“ pohledem na historii rozhlasového vysílání na našem území. Z dokumentárního bohatství (nebo bohatství archivních dokumentů, které činnost rozhlasu mapují) soustředili autoři knihy svědectví jak o hvězdných momentech vývoje tohoto média, tak ovšem také o jeho etapách neslavných, dokonce i temných.

Jsem přesvědčen, že takto otevřeně pojatá rekapitulace se stane nejen zdrojem poznání pro ty, kteří rozhlasové vysílání sledují, ale že bude také podnětem pro další historická bádání a studie. V nemenší míře se nesporně stane inspirací všem, kteří se podílejí a budou podílet na přípravě rozhlasového vysílání.

Václav Kasík
generální ředitel Českého rozhlasu

S námi nejste nikdy sami...

ROZHLAS SLAVÍ 80 LET

ČESKÝ ROZHLAS

Vážení a milí,

dovolili jsme si na úvod použít oslovení, které znělo z legendární Mezinárodní výstavy rozhlasu MEVRO v roce 1948. Průvodci programem takto oslovovali současně diváky v sálech výstavy a posluchače u radio-přijímačů. Stejnými slovy chceme oslovit vás, čtenáře a posluchače, kteří se hlouběji zajímáte o historii rozhlasového vysílání.

Kniha Od mikrofonu k posluchačům vznikla v průběhu necelých dvou let. Je pokusem o postžení celého osmdesátiletého období rozhlasového vysílání na našem území, zvláště pak postavení Československého, posléze Českého rozhlasu jako významné instituce, která se výrazně podílela na rozvíjení kulturní a politické identity českého národa i národnostních menšin v novodobé historii, šířila informace, vzdělání a osvětu, ve vypjatých momentech národa plnila i funkci organizátora veřejného života. Cílem naší práce bylo přistoupit k historii rozhlasu v celospolečenském kontextu, věnovat pozornost vývoji programu, organizační struktuře, legislativě, významným osobnostem, rozhlasové technice a technologiím i uměleckým tělesům.

Podnětem pro vznik této populárně-naučné knihy byla společná iniciativa Archivních a programových fondů Českého rozhlasu a Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, které chtěly podat stručnou a objektivní informaci o výrazných rozhlasových událostech, o reflexi či spoluúčasti na společenských, kulturních i sportovních počinech, pomoci denní rozhlasové praxi i studentům a badatelům, pokusit se o opravu tradujících se chybných údajů z historie a současně také pojmenovat jevy a období, jež ke cti vysílání nesloužily. Původní záměr vydat studijní tisk (skripta) se do podoby této publikace rozrostl v okamžiku, kdy jej podpořily vedení i Rada Českého rozhlasu.

Nesnadného úkolu napsat jednotlivé kapitoly se ujali autoři, kteří mají s rozhlasem osobní a zpravidla dlouholeté zkušenosti ať už jako rozhlasoví tvůrci, redaktori, či jako pedagogové a teoretici. Základní kapitoly vytvořili: Josef Maršík, pedagog katedry žurnalistiky FSV UK, Jiří Hraše, režisér a pedagog, František Hrdlička, bývalý redaktor zahraničního vysílání, Eva Ješutová, vedoucí odboru APF Českého rozhlasu, Rostislav Běhal, redaktor a bývalý programový ředitel Československého

rozhlasu, Milan Rykl, bývalý redaktor Hlavní redakce pro děti a mládež, Zdeněk Bouček, redaktor Redakce rozhlasových her a dokumentu, Jiří Hubička, redaktor Archivu Českého rozhlasu, Václav Moravec, redaktor BBC a pedagog katedry žurnalistiky FSV UK. Do kapitoly o regionálních studiích a zahraničním vysílání přispěli Jarmila Růžičková (Brno), Marie Šotolová (České Budějovice), Zdeňka Kabourková (Hradec Králové), Jan Sulovský (Olomouc), Václav Bělohavý (Ostrava), Eva Klausnerová (Plzeň), Marek Tietze (Regina), Bohumil Brádlé (Ústí nad Labem) a Miroslav Krupička (zahraniční vysílání). Podklady pro historii posledního desetiletí pomohli připravit někteří současní i bývalí pracovníci jednotlivých stanic Českého rozhlasu.

Publikace soustřeďuje velké množství literatury k rozhlasové problematice, bohatou a často poprvé uveřejněnou fotodokumentaci, nově ověřila mnoho jmen, dat a názvů. Jak tomu ovšem bývá u každého kolektivního díla, i tato kniha má svoje limity, což si editoři dobře uvědomují. Při odlišném a svébytném autorském rukopisu nebylo možné všechny příspěvky beze zbytku stylově sjednotit a vzájemně tematicky prokomponovat do jednotitého tvaru. Publikaci, kterou máte před sebou, lze tedy možná přesněji charakterizovat jako sborník chronologicky řazených statí z historie osmdesátiletého rozhlasu. Statí, jejichž struktura vychází z jednotného metodologického zadání, které však zároveň odráží individuální přístup ke zpracování materiálu. K rozdílnému uchopení látky ovšem autory současně vedl fakt, že každé období má svůj jedinečný ráz a odlišné akcenty z hlediska společenského i rozhlasového vývoje.

Množství shromážděného (mnohdy dosud nezpracovaného a z odborného hlediska neobyčejně přínosného) materiálu mělo za důsledek překročení stanoveného počtu stran u všech autorů. Rozsah knihy však je limitován, takže verze, kterou vám předkládáme, je ve všech kapitolách krácena. Plné podoby textů budou v příštím období zpracovány pro internetové stránky Českého rozhlasu.

Upřímně děkujeme našim posluchačům za písemnosti, fotografie a dary, kterými obohatili Archivní a programové fondy Českého rozhlasu. Děkujeme také za četné podněty a připomínky, které nám velmi pomohly. Omlouváme se, pokud jsme jich ve všech případech nevyužili nebo jsme je v plné míře nerespektovali. Některé

pro tuto práci nebyly využitelné vzhledem k rozsahu, jiné proto, že měly charakter neověřené osobní vzpomínky. Všechny jsme však zachovali pro další odbornou práci.

Díky patří i společnostem, které podpořily vydání této publikace. Jsou jimi Citibank, a. s., České radiokomunikace, a. s., Nadace Český literární fond, ARBOmedia.net Praha, spol. s r. o., Mediatech, spol. s r. o., Men on the Moon Entertainment s. r. o.

Vážení a milí,

zkoumání historie nikdy nekončí. Rozhlasové vysílání, které jste možná právě před chvílí poslouchali ze svých přijímačů, se vzápětí stalo minulostí. Konstatujeme to s vědomím a v naději, že najdeme pokračovatele, kteří naváží na historické bádání a zpracují další etapy rozhlasového vysílání. Jsme přesvědčeni, že rozhlasový fenomén si tuto pozornost a úsilí zaslouží.

Jak se podařilo autorskému kolektivu popsat cestu od mikrofonu k posluchačům v uplynulých osmdesáti letech, posuďte laskavě sami.

Redakční kolektiv